AFGHAN GERMAN ONLINE
http://www.afghan-german.com
http://www.afghan-german.de

افغان جرمن آنلاین

مسئوولیت متن و شکل بدوش نویسندهٔ مضمون میباشد، عقیدهٔ نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاین نمی باشد.

آصف بهاند

۲۰۱۸/۰۱/۲۵

د ننګيال «يو باد يو منصور»

او زما ورک يادداشتونه

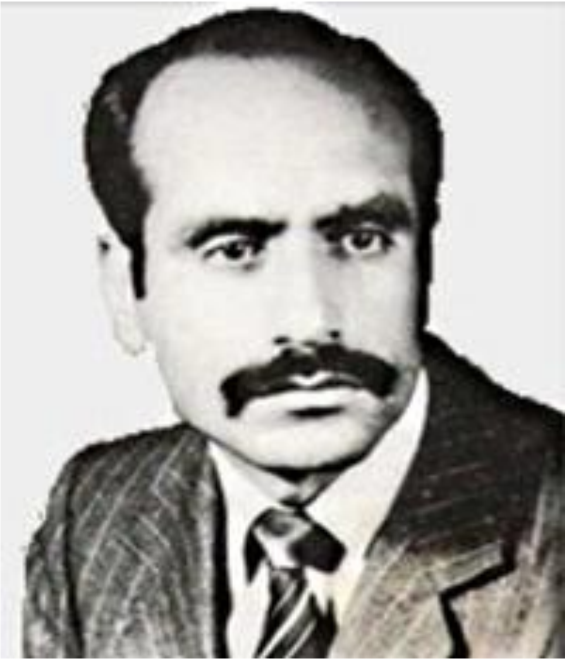

يو باد رالګيدلی ما له ځانه سره وړي
د زړه اس مې له باره، له ارمانه سره وړي

د شپو پر اوبښ يو غل دی زموږ کلي ته راغلی
ګلونه او باغونه، له باغوانه سره وړي

نه پوهيږم چې ولې مې دا څو ورځې اسحق ننګيال خوږ، خوږ پر زړه ورېږي او نوستالژيک يادونه يې داسې رانه چاپير دي چې د سترګو په رپ کې مې له ډنمارک نه ماسکو او بيا کابل ته بيايي او بيرته مې ډنمارک ته راولي. ده کړي او ما کړي مې داسې ياديږي، لکه يوه شيبه مخکې مې چې ورسره ليدلي وي، يوه شيبه مخکې مې ورته ويلي وي او يوه شيبه مخکې مې ورنه اوريدلي وي.

ورومې خپل آرشيف پرانست، په لټولو مې پيل وکړ، يوازې د استاد بريالي باجوړي يو څو کربښې په مخه راغلې چې په فيسبوک پاڼه کې يې خپرې کړې وې او يو مې هم د «سيندونه هم مري» بريښنايي کاپي وموندە، نور هيڅ. تنده مې ماته نه شوه، خپل واړه کاغذي کتابتون ته ودريدم چې د «سيندونه هم مري» چاپي بڼه مې تر سترګو شوه. را وامې خيسته، که ګورم څه زيړ بخوني پاڼې په کې ايښې وې، خلاصې مې کړې چې له خپلو ورکو يادداشتونو

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولـئ

سره مخ شوم. دا هغه یادداشتونه و چي ما په ماسکو د دې له پاره لیکلي وو چي غوښتل مي د ننګیال د لومړي تلین په پار څه خپاره کړم، خو...

زه نه غواړم پر دې یاداشتونو نوې کتنه وکړم، کټ مټ به يې دلته خپاره کړم او ورسره هغه څو خاطرې چي څنګه مي د ده لومړنی شعري ټولګه ولیده او څنګه عملاً له ننګیال سره مخامخ شوم او...

ما تر اوسه پورې د ننګیال په باب یوازې یوه مقاله خپره کړې ده چي اوس يې پرته سرلیک نه، بل څه نه شته راسره. زه په ماسکو کي د يو لوی فزیکي او رواني فشار تر پیټي لاندې وم چي د ده د مرګ خبر راغی او په ډېرې خواشینی سره فاروق فردا را ته په تیلیفون کي وویل:

« ننګیال هم ولاړ او ته به...»

ما هغه وخت د ده د ناڅاپي مړيني په پار د «او نور اسحق بزغلي نه راوړي» تر سرلیک لاندې یوه مقاله ولیکله چي په هماغه وخت کي په ماسکو کي خپره شوه. هلته ما لیکلي وو چي:

د ژمي په یوه ساړه ماخوستن کي، په پلرني کور کي په توده صندلي کي ناست وم، څه شی مي لوستل چي لطیف لالا پر صندلی یوه دوسیه کېښوده او را ته وې ویل چي:

«دغه پرېږده، يو ځلي دا له نظره تیر کړه!»

دوسیه مي چي پرانستله، په لومړی پاڼه یې لیکلي وو:

«سپیره ډاګونه او غوړېدلي بزغلي»

څو پاڼې مي چي ولوستې، په رېښتیا يې کوم بزلې او کوم پسرلې ته ور وستم او د شعر د نویو ترکیبونو او انځورونو په يو بڼ کي يې ودرولم. لالا نه مي پوښتنه وکړه چي دا ښاغلی څوک دی، هغه راته وویل چي څوک يې څه کوې شعر يې څنګه دی؟ ما ويل عالي.

میاشت يې را نه هیره ده خو کال ۱۳۶۵ و چي په کابل پوهنتون کي د راحت زاخیلي سیمینار جوړ شوی. تفریح مهال د ودانی نه د باندې استاد صدیق روهي یوه ولاړ جګ ډنګر ځوان ته لاس ونیو راته کرل يې چي: بهاند صاحب دا اسحاق ننګیال نومیږي. ما سمدلاسه ورته وویل: ښه ده چي مخامخ مي ولیدې، په شعر کي مي لیدلی وې، ډیر خوشاله يم چي مخامخ سره معرفي شوو.

بیا نو ګوره چي په څومره مشاعرو او سیمینارونو کي مو سره ولیدل، خو هرځلي به دی هماغه يو تیپ، يو کرکتر: خوله له خندا ډکه او اکتیف.

بیا نو بادونه او رنګونه په ګډه سره راغلل او ټولنه يې داسي سره ګډه وډه کړه چي له هیڅ شي سره يې سړی تشبیه کولای نه شي. موږ هم له بادونو او رنګونو نه د خلاصون په خاطر، په تیښته شوو او:

«زه چیرته لړې په پردي وطن کي
ستا د یادو د اور خلیل یم
خو ګلزار کي سوځم.»

په نوې ټولنه او نوي چاپیریال کي داسي ونښتم لکه جولا چي خپل ښکار په تارونو کي را ګیر کړي. په همدې ګیر پاتي کیدو کي مو لاس پيني ښوروول چي د ننګیال د مرګ خبر تر ماسکو پورې را ورسید.
ننګیال د خپلې شاعرۍ وروستی بیلګي ته «يو باد يو منصور» سرلیک ټاکلی و. وروسته له مرګ نه يې په ماسکو کي هم خپور شو.
په هغه اخبار کي چي دا شعر چاپ شوی و، دا اخبار په لاس د میترو په سورلی کور ته روان وم. په لاره کي مي میترو بدله کړه، بلي میترو ته ولاړ وم. ما اخبار مخ ته نیولی و او د ننګیال د زړه وروستی خبره مي د زړه په وینو او د سترګو په اوښکو پریوله چي میترو په چټکتیا راغله. «يو باد يو منصور» او زما اوښکو، زما لاسونه دومره را سست کړي وو چي د میترو باد اخبار رانه وتښتاوه او ښکته يې د میترو کرښي ته وغورزاوه او ما داسي وانګیرله چي همدا اوس مي لکه دا اخبار، ننګیال له لاسه ووت:

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنيزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له راليرلو مخکي په ځیر و لولئ

يو باد يو منصور

يــو بــاد رالــګـيـدلـى مــا لــه ځــانــه سره وړي
د زړه اس مـــي لـــه بـــاره، لــه ارمـانـــه سره وړي

د شپــو پـــر اوښ يـــو غـل دى زمــوږ کلي ته راغلى
ګــلـونـــه او بـــاغـونـه، لـــه باغـوانـــه سره وړي

يـــو پـل وم چيرتـــه لرې ستا پـر لاره زرغـون شوى
يـو لــوټ مـــي اوس لـــه بـاد و لـــه بارانه سره وړي

يو څوک دى ستا د لاس شراب يې تول راځنــي وڅښل
دا ســره کيږدى د خوب مي لـه توپـانـــه ســره وړي

زمـــوږه يې په سترګــو کــي د شپــو دوړي شيـنــدلي
دا لــوى کـــاروان مــو څکه له ځــاروانـــه ســره وړي

نـــاري د انــاالحق يـــي ورتـــه وچـــي کـــړى پـــر ژبـى
منـــصور وطـن مـــي دار تـــه له ايمانـــــه ســـره وړي

د اسحق ننګيال د لومړي تلين له پاره چي ما څه يادداشتونه ليکلي وو، د ماسکو په «هره مياشت کده بار» کي رانه ورک شوي وو، وروسته له کلونو اوس په لاس راغلل. لکه څنګه چي مخکي مي هم وويل، زه د هغه وخت ليکلو ياداشتونو کي لاس نه وهم، کټ مټ يې خپروم:

ــ د سيندونو د شنيليو شاعر نه مري.

ــ او دا دى موږ د دردونو او غمونو نسل يو. موږ دا غرونه، غرونه غمونه په چا وچلوو. موږ بايد د زړه پر واړه کورګي باندي، د غرونو په څير درانه غمونه وزغمو. دا دي د ننګيال وير يو کلن شو، خو زه يې داسي انګيرم چي پرون فردا په تيليفون کي را ته وويل: « ننګيال هم ولاړ او ته به...»

ــ ننګيال په داسي چاپيريال کي شعر وايي چي ده ته د خپل کلي چنارونه دار شوي دي.

ــ او دا دى پوره شل ورځي واوښتي چي د اسحق ځنازه، د دويم ځل له پاره پر اوږو ګرځوم، د ده د سيندونو ځنازه، او د ده د بهارونو ځنازه، د ده د ګودرونو ځنازه او د ده د درمندونو ځنازه؛ خو په دي ځنازه کي د ننګيال د ژوند ورا ګردونه هم وينم، د ده د شعر زلميان وينم چي تلپاتي نڅا کوي.

ــ دي ځوانيمرګ د خپل تيپي وطن، وچو ګودرونو، پرې ونو او... په وير کي، له خپل وچ کلک او زيږ زبيښلي وجود نه؛ نه ايساريدونکي آهونه را ايستل او «يو باد يو منصور» يې وروستى آه دى.

ــ د ننګيال هديره، د ده په شعرونو کي ده؛ دى په خپلو شعرونو کي خښ دى.

ــ د ننګيال سپيڅلي موسکا، خندا يې د شونډو په څنګ کي کنګل کيده.

ــ ننګيال د غمونو او دردونو په کنډواله کي هغه راشين شوى ګل دى چي اوسنى پښتو شاعري پرې وياړي. ننګيال خپل هر شعر د زړه په وينو خړوب کړى دى.

ــ د ننګيال شاعري زموږ پر اولس د تپل شوي غميزي په تور ځادر کي په خاپوړو شوي، د نادودو د زهرجنو پيالو په څښلو زلمى شوي او د ناروا په سوزنده اور کي پخه شوي او بيا پښتو ژبي ته ډالى شوي ده؛ خو افسوس چي دغه ډالى ډير ژر له پښتو ژبي او پښتنو نه بيرته واخستل شوه او د مرګ تر ستوني تيره شوه.

ــ د ننګيال شاعري که په دريو برخو وويشو، په دي ډول به وي:

۱ـ د تنکيو بزغليو دور (په دي دور کي شعارونه تر شعرونو ډير دي)،

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارى ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکني د ليکنيزى بني پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکي په ځير و لولئ

۲ـ د سپیرو ډاګونو شنه کیدل (له شعاریت نه شعریت نږدې کېدل)،

۳ـ د فصلونو پخیدل او ټولول (د ۱۳۷۱ له ثور نه تر پایه پورې)،

ـ د ننګیال د شاعرۍ د دریمي دورې د شعرونو په لوستلو سره د ټوپکیانو ټولې هغه نادودې، ناکردې، تیرې او ظلمونه، ورانۍ او کنډوالې، بې لاسو او بې پښو انسانان، سوځیدلې او تپې ودانۍ، ګدایي ته اوړېده لاسونه، سو تغذي انسانان او... د لوستونکو سترګو ته په ژوندۍ بڼه درول کیږي او پر خلکو او وطن باندې رواني نادودې، د هغو اورونو د لمبو په آیینه کې ګورو چې د اسحق بدن، د اسحق روح او روان او د ننګیال اولس او وطن په کې سوزیدلی دی.

ـ ننګیال د غمیزو په زړه کې ژوند وکړ او د همدغو غمیزو په زړه کې ومړ.

ـ ننګیال د ټولو ویرونو او نادودو لیدونکی شاعر پاتې شوی دی چې وروستۍ شعرونه یې د دغې خبرې ښه سند کیدای شي.

ـ ننګیال د افغانستان د غمیزو انځورګر شاعر پاتې شوی دی.

ـــ او...

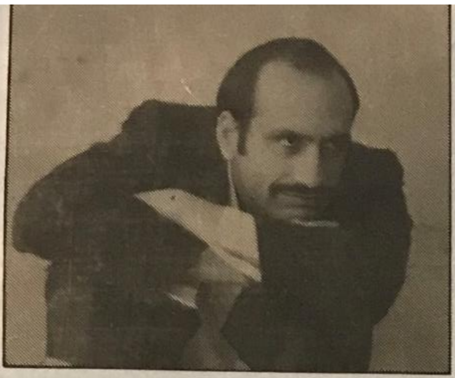

داسحاق ننګيال لنډه پېژندنه

زوکړه: لغمان - الينګار، دبسرام کلی، ۱۳۳۵ ل کال.

زده کړه: سيمه ييز ښوونځی، دمهترلام ښار دروښان لېسه او دافغانستان دپوليسو اکاډمي.

دنده: دپوليسو اکاډمی تدريسي غړی، دڅارندوی مجلې اوپيام ورځپاڼې خبريال اودليکوالو په ټولنه کې لنډ مهال، دژوندون مجلې مدير او وروسته د اطلاعاتو او کلتور وزارت دشعر او ادب دادارې امر.

آثار - چاپ: ۱ - ډالی، ۲ - سپېره ډاګونه او غوړېدلي بزغلي ۳ - هغه شپې هغه کلونه، ٤ - څاڅکي څاڅکي (شعري ټولګې) ٥ - (۱ - ښېرې په مالت کې ۲ - نه جام نه څادر ۳ - سيندونه هم مري ٤ - داجل دا برسات او ځينې نور شعرونه) چې په همدې اثر (سيندونه هم مري) کې ځای شويدي.

ناچاپ: سيند په منګي کې (دبېلابېلو ليکنو ټولګه) او يو شمېر نورې ليکنې.

مړينه: پېښور، ۱۳۷۷ ل کال د ثور اتمه.

پای

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له راالیږلو مخکې په ځیر و لولئ